

Sbor Selských jízd Jana Žižky z Trocnova

TRADICE, KTERÁ NEKONČÍ

MOŽNOST SLEDOVAT PRECIZNĚ VYPILOVANÉ VYSTOUPENÍ SKUPINY KROJOVANÝCH JEZDCŮ, NAVÍC V NÁDHERNÝCH PROSTORÁCH ŠTĚKEŇSKÉHO ZÁMKU, SE NEPODARÍ KAŽDÉMU. ZÁSTUPCŮM REGIONÁLNÍCH ASZ Z RŮZNÝCH KOUTŮ REPUBLIKY SE TO POŠTĚŠILO ZAČÁTKEM BŘEZNA ROKU 2014. TEHDY SE PRÁVĚ NA TOMTO MÍSTĚ STAL PRAVOPLATNÝM ČLEMEM TÉTO STAVOVSKÉ ORGANIZACE NOVĚ OBNOVENÝ SBOR SELSKÝCH JÍZD JANA ŽIŽKY Z TROCNOVA. JAKÁ JE JEHO HISTORIE, SOUČASNOST A BUDOUCNOST?

Z historie

Historie krojovaných jízdničních banderí, které sehrály významnou a pozitivní úlohu v rozvoji českého národa, spadá až do poloviny 19. století. Udržely se i v nejhorších dobách rakouské perzekuce, neboť sloužily k vytvoření zdatného jezdectva. Ke vzniku prvních organizovaných složek Selské jízdy došlo s rozvojem kulturního a společenského života po první světové válce, kdy byla zakládána celá řada spolků a organizací - např. Sokol, Orel či Junák. Selské banderie, jejichž důležitými rysy byly vždy dobrovolná kázeň, pořádek a vynikající organizovanost, láska ke koním a jízdařenský výcvik, se staly výrazem probuzení české vesnice a po roce 1918 také jejím tmelícím prvkem.

Jako nová jezdecká organizace byla Selská jízda založena 31. ledna 1925, kdy proběhla ustavující valná hromada Ústředí Selských jízd, první veřejný průvod absolvovala u příležitosti hospodářské výstavy v Praze v květnu téhož roku.

O dva roky později vznikl ve Strakonici Sbor Selských jízd Jana Žižky z Trocnova. U jeho zrodu stál sedlák z jihočeských Mladějovic František Toman, pradědeček člena ASZ Strakonice a dnešního starosty tohoto Sboru Stanislava Tomana. Tehdy čítal celkem 365 jezdců, a to z okresů

Blatná, Horažďovice, Netolice, Písek, Prachatice, Strakonice, Vodňany, Volyně a Vimperk. Po prvních sborových závodech v červenci roku 1929 následovaly desítky dalších, také výcviky v jízdě a průvody při slavnostech. V šestatřicátém roce se Sbor zúčastnil Zemské soutě-

Na Ústředí Selských jízd, které sídlilo ve Slezské ulici v Praze, se sjížděli zástupci jednotlivých Sborů z celé republiky.

Z jedné z akcí Sboru na počátku 30. let v Písku. V popředí s praporem náčelník František Toman.

Jihočeský Sbor na další ze svých akcí v 30. letech, tentokrát ve Štěkně, v popředí s bratry Václavem a Karlem Hanušovými.

Defilé Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova v Praze roku 1936.

že Selských jízd v Praze, kde v konkurenci jezdců z celé republiky skončil na krásném pátém místě. Vynikl zde zejména Karel Hanuš ze Štěkně na koni Dobráku, strýc dnešního náčelníka Sboru Jana Hanuše.

Selská jízda ale nebyla jen organizací jezdeckého sportu pro sedláky, kteří své koně používali v zemědělství hlavně jako tažnou sílu, ale v době ohrožení Hitlerovým Německem tvořila i vojenskou

základnu vycvičených, zdatných koní a jezdců o počtu 32 tisíc členů napříč celou republikou. Proto není divu, že za druhé světové války byla německými okupanty zakázána a prohlášena za organizaci Německé říši nepřátelskou. Mnoho členů Selských jízd našlo smrt na popravištích nebo v koncentračních táborech, z desetičlenného předsednictva Ústředí Selských jízd přineslo za odbojovou činnost pět členů obětí nejvyšší.

Sbor Selských jízd Jana Žižky z Trocnova

Byl ustaven 26. ledna 1927 ve Strakoncích a čítal celkem 365 jezdců z těchto okresů: Blatná, Horažďovice, Netolice, Písek, Prachatice, Strakonice, Vodňany, Volyně a Vimperk.

Selská jízda byla za druhé světové války německými okupanty zakázána a prohlášena za organizaci Německé říši nepřátelskou. Projevy vlastenectví nemohli potřebovat ani nastupující komunisté - k rozeznání jezdců Selských jízd z celé republiky došlo 5. a 6. června 1947 na plánovaných jezdeckých závodech v Nechanicích (tzv. Nechanická aféra).

Obnoven byl Sbor potomky jeho zakládajících a aktivních členů dne 26. června 2011 ve Strakoncích. Starostou Sboru je Stanislav Toman, náčelníkem Jan Hanuš a jednatelem František Sáček. V březnu roku 2014 se Sbor stal členem ASZ ČR.

Za dobu svého působení se zúčastnil mnoha desítek akcí. Prezентuje při nich, ve stejnokrojích ušitých přesně dle historického vzoru, návrat k tradici. Snaží se posílit povědomí široké veřejnosti o hrdosti a svobodě českých sedláků. Propaguje významné osobnosti agrárního hnutí - Alfonse Šťastného, Antonína Švehlu, Rudolfa Berana a Františka Machníka a vychovává v úctě k odkazu našich předků další generaci.

Po skončení druhé světové války musel jejich existenci a činnost povolit až Nejvyšší správní soud. Český venkov se začal chystat na navázání předválečné tradice vlastenectví a lásky k rodné hroudě. Tehdy neaktivnější Janákův východočeský sbor Selských jízd se rozhodl představit svou znovuobnověnou činnost širokým občanským vrstvám uspořádáním tradičních jezdeckých závodů za účasti sborů z celé republiky. Termín byl stanoven na 5. a 6. června 1947 v Nechanicích nedaleko Hradce Králové. Komunistická strana, která plánovala českou vesnici zotročit, však takové projevy vlastenectví nemohla potřebovat.

Těsně před počátkem závodů přišel jejich zákaz přímo z ministerstva vnitra. Do Nechanic a jeho širokého okolí se sjely ozbrojené policejní jednotky, aby konání

Na náměstí v Nechanicích byl v červenci roku 2010, u příležitosti 85. výročí založení Selských jízd ve Východočeském kraji, slavnostně odhalen památník připomínající nechanické události v roce 1947.

akce zabránily a začaly rozhánět jak jezdecke, tak pěší. Osm hlavních organizátorů bylo uvězněno, po dlouhých průtazích povolil zmocněnec ministerstva vnitra pouze konání krátkého shromáždění na náměstí. Nechanické události se tak staly předeherou komunistického puče v únoru 1948. Po něm se komunisté krutě vypořádali se členy Selských jízd a se schopnými českými sedláky. Ti byli zatýkáni a vyháněni z rodných statků, kde jejich předkové po staletí hospodařili, a čekalo je vězení nebo život na pokraji společnosti.

Do selských krojů dorostla již nová generace.

Pokračování tradice

„S myšlenkou obnovit u nás na jihu starou dobrou Selskou jízdu jsem přišel hned v roce 1990. Tehdy jsem ale nepochodil a vlastně ani není divu. Desetiletí zasněných pohledů přes drátěný plot na západ od našich hranic způsobily, že po revoluci byl pro všechny mnohem zajímavější western a kovbojové. Na nějakého sedláčka v modré kamizole a červených rajtkách s vydovkou na hlavě nebylo ani pomyslení. Bylo mi z toho trochu smutno, ale já si počkal,“ popisuje Stanislav Toman své snahy o znovuoobnovení Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova.

A ten okamžik nastal, ačkoliv muselo uplynout dalších dvacet let. V té době již u nás působil obnovený Janákův východočeský sbor Selských jízd, v jehož čele dodnes stojí syn Františka Petříka, starosty tohoto sboru z doby Nechanické aféry. V jihočeské Štětkni a poté v Pracejovicích, rodišti Alfonse Štastného a Rudolfa Berana, se 17. dubna 2011 konala akce u příležitosti výročí narození těchto dvou osobností agrárního hnutí a předem byla avizována účast východočeského sboru.

„Když jsem se o této akci dozvěděl, bylo mi jasné, že na ní nemohu chybět. Jakmile z Beranova statku v Pracejovicích za zvuku hymny Selských jízd Ktož sú Boží bojovníci

JAKMILE Z BERANOVA STATKU V PRACEJOVICÍCH ZA ZVUKU HYMNÝ SELSKÝCH JÍZD KTOŽ SÚ BOŽÍ BOJOVNÍCI VYJELI ČTYŘI JEZDCI V KROJÍCH, MUSEL JSEM SE OTOČIT, PROTOŽE MĚ EMOCE ZMOHLY NATOLIK, ŽE JSEM SE ROZBREČEL.

Jednou z pravidelných akcí Sboru je žehnání koním, které několik prvních let probíhalo v prostorách zámeckého parku ve Štětkni.

Motto „Věrní půdě, věrní sobě, věrní vlasti“ není pro členy Selské jízdy rozhodně prázdný pojem.

Jedním z iniciátorů obnovení Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova byl nadšenec do historie, zakladatel institutu Karla Klostermanna a dnešní jednatel Sboru František Sáček.

ležitě. A pak už vše nabralo velmi rychlý spád. Společně jsme oslovili všechny, o nichž jsme věděli, že by o obnovení Sboru také měli zájem - kamarády sedláky, potomky tehdejších členů, milovníky tradic, koní a jezdeckého umu z širokého okolí.“

Sbor Selských jízd Jana Žižky z Trocnova byl obnoven 26. června 2011 a za tu dobu se zúčastnil mnoha desítek akcí. Prezентuje při nich před širokou veřejností, ve stejnokrých ušitých přesně dle historického vzoru, návrat k tradici. Snaží se posílit povědomí všech, včetně mladé

Na žádné akci Sboru nesmí chybět jeho proporečnice Jana Pichlíková.

generace, o hrdosti a svobodě českých sedláků. Propaguje významné osobnosti agrárního hnutí - Alfonse Šťastného, Antonína Švehlu, Rudolfa Berana a Františka Machníka, a účastní se akcí spojených se vzpomínkami na ně. A vychovává v úctě k odkazu našich předků další generaci. Jaké jsou příběhy těch, díky kterým tato tradice stále žije?

Sbor Selských jízd Jana Žižky z Trocnova je od 6. března 2014 hrdým členem Asociace soukromého zemědělství ČR

vyjeli čtyři jezdci v krojích, musel jsem se otočit, protože mě emoce zmohly natolik, že jsem se rozběhl. Vzpomněl jsem si totiž na svého otce, který mi toho vždy tolik o Selských jízdách vyprávěl, a na svého dědu a pradědu, kteří u nás v jižních Čechách Selskou jízdu zakládali, aktivně ji provozovali a vedli. Jakmile jsem byl trochu schopen slov, zašel jsem za Nechanickými - Františkem Petříkem a Otakarem Divíškem, a ti mi představili našeho dnešního jednatele, tehdy ještě neznámého Františka Sáčka ze Štětkně, nadšence do historie, zakladatele institutu Karla Klostermanna a velmi akčního člověka,“ vzpomíná Stanislav Toman a dodává: „Hned druhý den jsem Františkovi, který o Selské jízdě na Strakonicku již nějakou dobu dával dohromady staré písemné materiály a fotografie, ukázal naše rodinné „poklady“. Staré kroje po mém dědovi a pradědovi, přezky na pásy a manžetové knoflíčky, spousta fotografií a písemností, o kterých jsem na přání rodičů za minulého režimu raději moc nemluvil, aby nebyl malér, byly najednou potřebné a předů-

Plánované akce Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova v roce 2017

13. dubna	Výročí narození A. Švehly	Praha-Hostivař
10. června	Žehnání koním	Štětice
17. června	Selské hry	Štěkeň
1. července	70. výročí Nechanické aféry	Nechanice u Hradce Králové
26. srpna	Slavnost Jana Cimbury	Putim
28. září	Svatováclavská slavnost	Blatná
27. října	Výročí narození R. Berana	Pracejovice

Účast celkem tří Sborů Selských jízd na loňských Dožínkách ASZ ČR zanechala v přítomných sedlácích velký dojem.

Určitě není tak zle

Těžko si jako starostu Sboru představit někoho jiného, než sedláka tělem a duší **Stanislava Tomana** ze Štětíc, člena strakonické ASZ. Však má také selské geny ze strany obou rodičů. Na statku v nedalekých Mladějovicích hospodařil od roku 1923 jeho dědeček František Toman a v téže obci sedlačila, až do kolektivizace, i rodina maminky.

Záhy po změně režimu dal pan Toman ze dne na den výpověď v JZD Pivkovic, kde pracoval jako zootechnik, a začal soukromě hospodařit. V roce 1991 založil se svým bratrem Jaromírem, manželkou a švagrovou konsorcium a věnovali se jak rostlinné, tak živočišné výrobě na statku v rodných Mladějovicích. Po čase si Stanislav Toman pronajal i s dvaceti hektary půdy statek v blízkých Sedlištích, který později zakoupil, bydlet se ženou a dvěma syny ale zůstal v Bavorově, rodišti paní Tomanové.

Z původních zhruba 47 hektarů, na kterých rodina Tomanova formou konsorcia hospodařila, se výměra postupně díky nabídkám okolních vlastníků navýšila až na 650 hektarů víceméně orné půdy. Na nich Tomanovi pěstovali hlavně pšenici, oves, řepku a brambory, přibyl i chov masného skotu. Postupně do podnikání každý z bratrů zapojil i své dva syny.

Časem došlo k rozdělení konsorcia, synové pana Tomana Jiří a Martin dnes hospodaří na 280 hektarech orné půdy a zázemí mají na statku v Sedlištích, on sám se věnuje chovu masného skotu plemene hereford a obhospodařuje 60 hektarů trvalých travních porostů, počínaje letošním rokem v režimu ekologického zemědělství.

Před devíti lety si Stanislav Toman splnil i svůj sen o bydlení na statku. Po třiceti letech opustili s manželkou Bavorov a nastěhovali se do zakoupeného krásného starého statku ve Štětích, který stále zvelebují. Naplno tak pan Toman mohl popustit uzdu i své chovatelské vášni, kterou je holubaření. Nad bytelnou stodolou štětického statku poletují hlavně holubi českých národních plemen - čeští staváci, rakovničtí kotrláci, prácheňští kánici, radost pohledět.

Statek ve Štětích byl také svědkem celé řady setkání budoucích členů Sboru Selských jízd při jeho obnově v roce 2011, ale i poté. Poslední dva roky se tu

Pradědeček Stanislava Tomana František, zakladatel Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova, se svými syny Františkem a Stanislavem na fotografii z roku 1925.

Nejsilnějším zážitkem byla pro Stanislava Tomana možnost vystoupit před třemi lety se Sborem na pražském Václavském náměstí.

Statek ve Štětčích je svědkem celé řady setkání členů jihočeské Selské jízdy, koná se tu pravidelně žehnání koním a Svatohubertská troubená mše.

Stanislav Toman se věnuje chovu masného skotu plemene hereford a obhospodařuje 60 hektarů trvalých travních porostů.

koná i žehnání koním, které předchází již tradiční, manželi Tomanovými organizované Svatohubertské mši. Tyto akce jsou vždy velkým svátkem pro více než dvě stovky návštěvníků. Svě kouzlo má samo

místo na louce za statkem, kde nechali Tomanovi vystavět veřejně přístupnou kamennou kapličku zasvěcenou patronovi myslivců svatému Hubertovi. A ve spojení s nástupem jezdců na koních, následným

VÍM, ŽE DOBA JE VŠELIJAKÁ A ŽE SE NA NI STÁLE NADÁVÁ, ALE URČITĚ NENÍ JEŠTĚ TAK ZLE, KDYŽ MŮŽEME POKRAČOVAT V TRADICI NAŠICH PŘEDKŮ, TAKTO SE SVOBODNĚ SCHÁZET A BÝT OPĚT HRDÝMI ČESKÝMI SEDLÁKY.

Díky koupi statku ve Štětčích před devíti lety mohl pan Toman popustit uzdu i své chovatelské vášni - holubaření.

Také nejmladší vnučka Tomanových Jituška nezapře, že pochází ze starého selského rodu.

žehnáním a závěrečnou mistrně zvládnutou čtverylkou s dvěma ryzáky, párem vraníků a běloušů, jde o skutečný zážitek.

A jaká akce se Sborem Selských jízd byla nejsilnějším zážitkem pro Stanislava Tomana? „Určitě účast na Svatováclavském duchovním zastavení na pražském Václavském náměstí před třemi lety. Byl jsem v kroji Selské jízdy v sedle krásného norického koně na místě, kudy kráčely dějiny! Mohl jsem podat hlášení panu kardinálovi Dukovi a našemu předsedovi Pepovi Stehlíkovi. Mohl jsem se dívat z hřbetu koně dolů k Můstku na dav lidí, kteří se přišli poklonit památce svatého Václava. A mohl jsem se dívat do mnohdy zaslzených očí těch nejbližších návštěvníků a v neposlední řadě jsem mohl zpívat Svatováclavský chorál „Svatý Václave, vévodo České země, nedej zahynouti nám ni budoucím“. A já ho zpíval naplno - pro svého otce, pro své dědy i pradědy, které jsem znal a znal jsem i jejich životní osudy, ty osudy vystěhovaných a perzekvovaných sedláků. Zpíval jsem je pro ně a za ně, také za svou rodinu, manželku, své syny a vnučky. Bylo mi úzko, ale i krásně a děkoval jsem Bohu za to, že to tak může být,“ říká pan Toman a dodává: „Zážitkem jsou ale všechna vystoupení našeho Sboru. Ve velké oblibě mám pak ta pro naše kolegy sedláky z Asociace, která nás přijala za své členy. Protože máme společný hluboce zakořeněný vztah k selství spojený s vírou a pokorou.“

„Vím, že doba je všelijaká a že se na ni stále nadává, ale určitě není ještě tak zle, když můžeme pokračovat v tradici našich předků, takto se svobodně scházet a být opět hrdými českými sedláky,“ uzavírá Stanislav Toman.

Jezdecká ani selská tradice nekončí

Ve Štěkni, rodišti zakladatele českého agrárního hnutí Alfonse Štastného, jehož odkaz se Selská jízda snaží propagovat, žije i náčelník jihočeského Sboru **Jan Hanuš**. Jeho otec a strýc byli v minulosti aktivními členy Selské jízdy, kteří svůj Sbor výborně reprezentovali na nejrůznějších jezdeckých soutěžích včetně zemské, konané v roce 1937 v Praze.

„Statek ve Štěkni zakoupil v roce 1914, spolu s 22 hektary půdy, můj dědeček. Dvě z jeho pěti dětí, synové Václav, tedy můj otec, a strýc Karel se věnovali Selské jízdě. Táta roku 1937 odešel k dragounům do Klatov a u dragounského 4. pluku Antonína Švehly působil až do jeho rozpuštění v červenci 1939,“ vzpomíná pan Hanuš.

„Obnovení Selské jízdy na jihu Čech, která byla v minulosti s naší rodinou tak spjatá, mě vzalo za srdce. Nebylo v podstatě o čem přemýšlet, mé rozhodnutí bylo jednoznačné,“ říká náčelník Sboru.

Pan Hanuš měl již v tomto směru předchozí zkušenosti, neboť o něco dříve ve Štěkni spolu se svými kamarády založil,

Otec pana Hanuše Václav v kroji Selské jízdy v roce 1936.

a několik let stál v jeho čele, občanské sdružení Westernová jízda s cílem sdružit všechny, kteří mají rádi koně, přírodu a chtějí na venkově podpořit jezdecký sport. Tato organizace se snaží aktivně rozvíjet zájem o chov koní a mimo jiné organizuje různé westernové, ale i skokové závody, kterých se pravidelně účastní jezdci z celých jižních Čech.

V rámci Sboru Selských jízd je pan Hanuš, jakožto zapálený a zkušený jezdec, společně s místonáčelníkem Pavlem Vlkem z Mladějovic a praporečnicí Bohunkou Turkovou ze Slatiny, iniciátorem a trenérem všech jezdeckých ukázek. Z jeho „dílny“ pochází i pověstná čtverylka, kterou Sbor okouznil své kolegy sedláky na loňských Selských dožínkách ASZ v Mirošově.

A kromě jezdecké tradice, reprezentované Janem Hanušem starším, pokračuje na rodinném statku ve Štěkni i ta selská. Hospodaření se tu věnují synové pana Hanuše Jan a Václav, a to jak rostlinné výrobě, tak chovu koní a také masného skotu plemene salers včetně výkrmu býků.

„Obnovení Selské jízdy na jihu Čech, která byla v minulosti s naší rodinou tak spjatá, mě vzalo za srdce,“ říká Jan Hanuš.

Jan Hanuš s cenou ze Zemské soutěže Selských jízd v Praze v roce 1936, kterou získal jeho strýc Karel Hanuš na koni Dobráku.

Plevkovi hospodaří na statku v Koječíně, malé vesničce v Šumavském podhůří přímo pod hradem Helfenburkem.

Líbivá, ale prázdná slova nestačí

Hospodaření rodu Plevkových na statku v Koječíně, malé vesničce v Šumavském podhůří přímo pod hradem Helfenburkem, má skutečně dlouhou, 450 let trvající tradici. Manželé **Jaroslav a Dana Plevkovi** v ní pokračují dodnes a stejně jako jejich předků jim vůbec není cizí krédo selského stavu „Věrní půdě, věrní sobě, věrní vlasti“. I proto se rozhodli při obnovování Selské jízdy na jihu Čech před šesti lety, že si to nenechají ujít.

„Že naši předci půdu nikdy neprodávali, i když měli třeba velkou finanční tíseň a dluhy, jsem od rodičů dobře věděl. Ačkoliv se svobodné doby ani jeden z nich nedožil, vždy mi kladli na srdce, abych to ani já nedopustil. Jsem rád, že jsem to dodržel, a že tu s manželkou zanecháme zvelebené hospodářství další generací,“ říká Jaroslav Plevka.

V roce 1991, kdy zemědělství inženýři Plevkovi, oba zootechnici, zažádali o restituce s cílem věnovat se tu sedlačině, byl však statek spíše zbořeníštěm. JZD zde po celou dobu minulého režimu mělo ustájený dobytek a stav hospodářských budov socialistickému zacházení zcela odpovídal. „V podstatě dalších dvacet let jsme jen budovali a budovali,“ vysvětluje hospodář.

Ale nejen to. K navráceným třiceti hektarům, na kterých před kolektivizací hospodařil tatínek pana Plevky, se jim záhy podařilo pronajmout dalších dvacet a v roce 1996 pak 200 hektarů, náležejících k zámeckému panství v Dubu. Manželé nikdy nelitovali peněz vydaných na nákup půdy a vzhledem k jejím současným cenám jsou za to rádi. I díky jejich prozíravosti činí dnes výměra vlastních pozemků 150 hektarů z celkových 370 obhospodřovaných, o které se z větší části stará již

Koně jsou již řadu let srdeční záležitostí zejména paní domu, na pastvinách u koječinského statku nyní naleznete tři teplokrevníky, z toho jednoho shagya araba.

syn Plevkových Václav. „Velkou výhodou byly dvě proběhlé pozemkové úpravy v katastrech, kde hospodaříme. Díky nim došlo ke scelení pozemků a my teď nemáme menší půdní bloky než desetihektarové,“ informuje pan Plevka.

Jakožto zkušený zootechnik se Plevkovi nevyhýbali ani živočišné výrobě. V prvních letech se zaměřili na šlechtitelský chov prasat, poté se věnovali chovu ovcí plemene suffolk o počtu téměř dvou set bahníc. Menší stádo ovcí mají dodnes a syn Václav se zabývá kromě rostlinné výroby i výkrmem býků. Srdeční záležitostí, a to hlavně pro paní domu, jsou však již řadu let koně. První chladnokrevní krasavce si Plevkovi pořídili z vyhlášeného netolického chovu, který má dlouhou historii, a traduje se, že

na jednom z netolických tažných koní prý jezdil již Jan Žižka. Následovali i teplokrevníci, dnes se na pastvinách u statku v Koječíně pasou celkem tři, z toho jeden shagya arab, využívají manželé Plevkovými na akcích Selské jízdy, kterých se snaží účastnit co nejhojněji.

„Potvrdilo se, že být součástí této organizace je pro nás to pravé. Dnes všichni mluví o významu půdy, o vlastnictví a pak ji bez mrknutí oka prodají kdejakému spekulantovi. A co až dojde k bůhví kolikáté transformaci družstev, v čích rukách se půda ocitne? Mezi kolegy sedláky si ale můžu být jistý, že to nejsou jen prázdná, líbivá slova a že lásku k rodné hroudě mají zakořeněnou stejně silně jako my,“ říká Jaroslav Plevka.

Manželé Plevkovi při žehnání koním a svěcení praporu Sboru Selské jízdy v prostorách štěkeňského zámku.

REGIONY ASZ SE PŘEDSTAVUJÍ

Mladé není ani třeba lákat

Jestli se nějakému sdružení velmi dobře daří přilákat do svých řad mladou generaci, pak je to jistě právě Selská jízda, a ta jihočeská obzvlášť. Ačkoliv přilákat asi není to správné slovo. Mezi mladé jezdkyňe totiž patří i ty, pro které je sedět na koni v kroji Selské jízdy stejně samozřejmé jako fakt, že se chtějí v budoucnu, po vzoru svých předků, prarodičů a rodičů věnovat sedlačině. Typickým příkladem takové členky je nejstarší ze čtyř vnuček starosty Sboru, šestnáctiletá **Martina Tomanová**.

Martina Tomanová a Kristýna Fenigbauerová v jedné z učeben písecké zemědělské školy spolu se starostou a jednatelem Sboru Stanislavem Tomanem a Františkem Sáčkem.

„Už si to bez akcí Selské jízdy ani neumím představit,“ říká Martina Tomanová.

Se svými rodiči a mladší sestrou vyrůstá na statku v Sedlišťích, kde hospodaří její otec a strýc, coby kamenem dohodil to má na štětický statek svých prarodičů Tomanových.

„Ke koním mám vřelý vztah a pohybuji se mezi nimi skutečně odmala. Jezdit jsem začala již před deseti lety a členkou Sboru jsem hned od počátku. Inspiroval mě děda, a protože geny se nezaprou, jak s oblibou říkává, už si to bez akcí Selské jízdy ani neumím představit,“ informuje mladá jezdkyňe.

Martina Tomanová je studentkou druhého ročníku Střední zemědělské školy v Písku, obor agropodnikání. Po jejím ukončení by ráda pokračovala na některé z fakult Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

„Moc bych si přála vlastního koně, na kterém bych se Sbořem mohla vystupovat, to by pro mě získalo ještě další rozměr. A jak vidím svou budoucnost? Určitě na statku, v pokračování rodinné tradice. V dalších letech se na to ve škole ještě odborně „vyzbrojím“, ale srdcem, tím jsem tam už teď,“ usmívá se Martina.

V maturitním ročníku těžce střední školy je další zástupkyně mladých ze Selské jízdy, a to **Kristýna Fenigbauerová**, velmi schopná a aktivní jezdkyňe, která si nechá ujít jen málokteré vystoupení „svého“ Sboru.

A JAK VIDÍM SVOU BUDOUCNOST? URČITĚ NA STATKU, V POKRAČOVÁNÍ RODINNÉ TRADICE. V DALŠÍCH LETECH SE NA TO VE ŠKOLE JEŠTĚ ODBORNĚ „VYZBROJÍM“, ALE SRDCEM, TÍM JSEM TAM UŽ TEĎ.

Kristýna Fenigbauerová je velmi schopná a aktivní jezdkyňe, která si nechá ujít jen málokteré vystoupení „svého“ Sboru.

„Pocházím ze Strakonice, ale spoustu času trávím s rodiči v Nebřehovicích, kde je i rodný statek Františka Machníka, a my zde máme zahradu. Stejně jako Martina jezdím už dlouhé roky. Když jsem se doslechla o praporečnici Selské jízdy Janě Pichlíkové z Cehnic, a jejích aktivitách jakožto trenérky mladých jezdců, věděla jsem, že to pro mě bude to pravé,“ říká Kristýna.

Její první vystoupení se Sbořem bylo v roce 2013 a od té doby následovala celá řada dalších. *„Určitě chci vytrvat. A to jak v Selské jízdě, tak v dalším studiu - na vysoké škole. Pracovat bych v budoucnu rozhodně chtěla v oboru a v praxi. Žádného správného koňáka do kanceláře nezavřete,“ směje se Kristýna Fenigbauerová.*

U toho nelze chybět

Členy Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova jsou i manželé **Jiří a Hana Šonkovi** z vítězné Farmy roku 2016 - Farmy u lesa v Sudoměřicích u Bechyně.

„Rozšířit řady této členské organizace ASZ jsem se rozhodl před třemi lety, když jsem uviděl v Selské revui fotografii starosty Sboru Slávka Tomana v kroji na norickém koni vedle sochy svatého Václava v Praze u příležitosti jejich vystoupení. Věděl jsem, že u toho nemůžu chybět. Je to pro mě nejen symbol kvalitního jezdeckého umu, ale hlavně selské hrdosti a svobody, která byla našim předkům odepřena,“ říká Jiří Šonka.

Dobře ví, o čem hovoří. Jeho děda František, který od svých devíti let, kdy mu padl otec ve válce, zastal na rodném statku v Sudoměřicích spoustu práce a postupně z něj vybudoval vzkvétající hospodářství, se musel za kolektivizace všeho vzdát a vstoupit do JZD. Pro svého vnuka se však stal velkým vzorem a ten v jeho stopách kráčí již šestadvacátým rokem.

Kromě péče o původní hospodářskou usedlost vybudoval v její těsné blízkosti, „na zelené louce“, farmu, kde se ve čtyřech moderních halách o celkové kapacitě 100 tisíc kuřat věnuje výkrmu brojlerů, chová ale i masný skot plemene

Podstatná část aktivit Farmy u lesa manželů Šonkových je spojena s chovem koní. Poměrně nedávno tu byla vystavena komfortní jezdecká hala se zázemím včetně prostorné klubovny (restaurace), ze které je možné pozorovat dění v hale.

V červnu loňského roku se na farmě v Sudoměřicích uskutečnilo vůbec první společné setkání aktivních Selských jízd u nás a proběhlo formou jezdeckého dne.

„Selská jízda je pro mě nejen symbolem kvalitního jezdeckého umu, ale hlavně selské hrdosti a svobody, která byla našim předkům odepřena,“ říká Jiří Šonka

aberdeen angus a obhospodařuje stovku hektarů trvalých travních porostů v režimu ekologického zemědělství.

Podstatná část faremních aktivit je spojena s chovem koní, kterých zde aktuálně naleznete více než 30, a provozem jezdeckého areálu, což je doménou manželky hospodáře Hany. Šonkovi poskytují zejména ustájení, funguje zde jezdecký klub se základnou okolo tří desítek jezdců, konají se tu jezdecké kurzy, nejrůznější závody, ale i letní pobyty pro děti se zaměřením na koně a jezdectví. Poměrně nedávno byla na farmě vystavena komfortní jezdecká hala se zázemím pro jezdce se sedlovnou, šatnou, sociálním zařízením a prostornou klubovnou (restaurací), ze které je možné pozorovat dění v hale. Tak se podařilo zajistit ideální podmínky nejen pro koně, ale i jejich majitele a ostatní klienty.

„Měli jsme s manželkou velkou radost, že jsme loni v červnu na naší farmě mohli hostit vůbec první společné setkání aktivních Selských jízd u nás. Proběhlo formou jezdeckého dne a zúčastnily se ho celkem tři sbory, kromě našeho i Janákův

REGIONY ASZ SE PŘEDSTAVUJÍ

„Jsem rád, že v podobných aktivitách jako byl jezdecký den v Sudoměřicích, hodlá náš Sbor pokračovat i v budoucnu,“ říká Jiří Šonka.

BÝT SOUČÁSTÍ TÉTO OBNOVENÉ TRADICE S VELKÝM HISTORICKÝM VÝZNAMEM, ALE I POTENCIÁLEM DO BUDOUČNA, JE PRO MĚ VELKÁ ČEST.

východočeský a také Selská jízda Český ráj z Turnova. Soutěžilo se ve zručnosti a ovladatelnosti koní, další disciplínou byl slalom a také jízda mezi barely. Zájemci se mohli svézt v bryčce tažené párem velšpony, zapřáhl jsem i svého valacha „Badbura“, se kterým se účastním všech vystoupení Selské jízdy. Dle reakcí jezdců i diváků se akce vydařila a jsem rád, že v podobných aktivitách hodlá náš Sbor pokračovat i v budoucnu,“ říká Jiří Šonka a dodává: „Být součástí této obnovené tradice s velkým historickým významem, ale i potenciálem do budoucna, je pro mě velká čest. Jde o jeden z důležitých dílů mozaiky, kterou jsem začal skládat ve chvíli, kdy jsem se před více než čtvrtstoletím rozhodl navázat na tradici rodinného hospodaření.“

Selská jízda? Ohromná hrdost a velké emoce!

Mezi potomky starého selského rodu, konkrétně Ťukových, patří i další aktivní členky Selské jízdy, a to sestry **Hana a Sára Toncarovy** z Paračova. Na původní hospodářské usedlosti s číslem popisným 5 v této malé obci nedaleko Strakonice sedlačili Ťukovi již před 250 lety.

„V roce 1955, když přišla kolektivizace, hospodařili na statku moji prarodiče. Dědeček těsně před vystěhováním zemřel, babičku nechali komunisti na statku milostivě dožít a já, tehdy třináctiletá,

šla pracovat do družstva. Kdo nezažil padesátá léta, těžko si to představí. Z lidí, kteří poctivě a tvrdě pracovali, byli vmžiku vyvrhelové a úhlavní nepřátelé státu,“ vzpomíná Jana Tyšerová, babička obou děvčat.

V devadesátých letech, kdy se rodina rozhodla začít opět soukromě hospoda-

řit, bylo paní Tyšerové jednapadesát let, ale nezalekla se toho. „První roky byly ovšem opravdu hodně, hodně náročné. Kromě devíti hektarů půdy nám cehnické družstvo nevrátilo téměř nic, vše jsme si museli koupit. Po smrti mých rodičů jsme dokonce zaplatili dědickou daň z vkladu do družstva, který nám vůbec nebyl vyplacen,“ informuje paní Tyšerová.

Dnes v Paračově již hospodaří obě její děti se svými rodinami a navzájem si vypomáhají. Na původní usedlosti syn Jiří, který se věnuje chovu menšího stáda mléčného skotu s dodáním mléka do sousedního Německa, a na statku v jiné části obce dcera Hana Toncarová, maminka Hanky a Sáry.

Toncarovi obhospodařují celkem 82 hektarů půdy, z nichž většina je vlastních, jde zejména o trvalé travní porosty, které zaujímají téměř 70 hektarů. Zabývají se chovem masného skotu plemene aberdeen angus o počtu 48 matek, vykrmují i býky. Do práce na statku jsou zapojena jak obě děvčata, která ještě studují, tak jejich bratr. Nechybí tu ani koně - pět shagya arabů.

„Já jsem si svého prvního koně koupila již ve dvaosmdesátém roce z peněz naspořených z výplaty v JZD. Vztah ke koním tedy mají dcery asi v genech. Na jejich jezdecký um jsem moc pyšná, mají koně

KDO NEZAŽIL PADESÁTÁ LÉTA, TĚŽKO SI TO PŘEDSTAVÍ. Z LIDÍ, KTERÍ POCTIVĚ A TVRDĚ PRACOVALI, BYLI VMŽIKU VYVRHELOVÉ A ÚHLAVNÍ NEPŘÁTELE STÁTU.

Sedmnáctiletá Sára Toncarová se svou maminkou a babičkou, která začala po revoluci soukromě hospodařit na původní rodinné usedlosti v Paračově ve svých 51 letech.

Hana a Sára Toncarovy přiznávají, že při vystoupeních se Sborem Selských jízd zažívají velké emoce a cítí ohromnou hrdost.

pěkně na ruce, zvládají dobře přechody, a když je vidím v kroji při vystoupení se Selskou jízdou, jen těžko se bráním dojetí,“ říká paní Toncarová.

„Velké emoce jsou to i pro nás. Cítíme ohromnou hrdost, že při tom můžeme být, a nesmírně si toho vážíme. Určitě se chceme akcí našeho Sboru účastnit i nadále, byla by škoda nechat si je ujít,“ shodují se sestry Toncarovy.

V porevoluční euforii vznikla či byla obnovena celá řada různých spolků a organizací. Zda stojí na skutečně pevných základech a nejde pouze o prázdné schránky, se ukázalo poměrně záhy. Možná je jen dobře, že jihočeská Selská jízda si na svůj velký návrat dvacet let počkala. Kromě pevného zdravého jádra, které tvoří nezdolní sedláci a zkušení jezdci, potomci těch, jež ji před devadesáti lety zakládali, tak měla šanci do selských krojů dorůst i nová generace. A bude to právě ona, kdo svým vrstevníkům a později i těm mladším nedá zapomenout na to, kdo byli šťastný, Švehla, Beran či Machník. Kdo v lidech při svých vystoupeních vyvolá pocit hrdosti a ukáže, že český sedlák na venkově opět žije. A kdo způsobí, že zaslží i ti

CÍTÍME OHROMNOU HRDOST, ŽE PŘI TOM MŮŽEME BÝT, A NESMÍRNĚ SI TOHO VÁŽÍME. URČITĚ SE CHCEME AKCÍ NAŠEHO SBORU ÚČASTNIT I NADÁLE, BYLA BY ŠKODA NECHAT SI JE UJÍT.

největší „tvrďáci“, protože to se selským jezcům podaří pokaždé. A pokud tomu tak skutečně bude, nečekají nás vůbec zlé časy.

8. 2. 2017

text: Šárka Gorgoňová

foto: Zdeněk Gorgoň,

archiv Sboru Selských jízd Jana Žižky z Trocnova a jednotlivých členů

Sestry Toncarovy nechyběly ani na žehnání koním na štětickém statku manželů Tomanových.

V čísle 3/2017: ASZ JIHLAVA